

debelimi okornimi okovi, ki je v hudem klancu — polnem blata obtičal. Gospodje poslanci ga skušajo rešiti; vsi ga tiščijo, vzdigujejo, vlačijo suvajo in celo bijejo, a mnogo je tudi takih, ki vlečejo na nasprotno stran, — kakor n. pr. „dični poslanec“ dr. Ploj.

To telesno gotovo mučljivo delo ga je menda tolikanj spravilo iz duševnega ravnotežja, da je na tem zborovanju tako slavno „govoril“ — bolje rečeno kvasil in mrcvaril slovenski jezik, da se mu je vse čudilo. V tem oziru — namreč v pačenju jezika — stoji g. dvorni svetovalec najbrž na prvem mestu. Čuditi se je bilo potrpežljivosti volilcev in sploh vseh poslušalcev, a najbolj pa se je bilo čuditi g. dvornemu svétniku, doktorju prava in „dičnemu“ državnemu poslancu M. Ploju samemu, da se je predrznil pred brihtne in zavedne Velikonedelčane stopiti s takim blebetanjem in neumnim žlobudranjem. Nastopati bode moral v prihodnje v kakem zabitem gorskem kotu, ako želi imeti še kaj poslušalcev, v kraju, kakoršen je Velikanedelja, zna se le prav pošteno osmešiti, ker ljudje so tukaj na boljšo hrano navajeni, kakor so pleve in otrobi.

Nekaj bolje je govoril g. poslanec Kočevár. Poročal je, kolikor se je sploh dalo poročati — seveda tega ni veliko. Pripoznal je tudi on potrebo, da se naj kmečki otroci v ljudskih šolah uče nemškega jezika. No želeli bi le bilo, da bi se po vseh ljudskih šolah tudi povoljno naučili otroci nemščine. Pa žalibog, da temu ni tako. V nekaterih šolah se uči nemščina samo toliko, da je ime, v mnogoterih pa čisto nič, kar povzročuje pametnim starišem veliko nevolje in daje vzrok mnogoterim tozadevnim pritožbam. Otroci iz takih hiš, kakor je n. pr. Kočevárjeva, seveda lahko pohajajo v slovensko šolo in se vendar naučijo dovolj nemščine; toda ne naučijo se je v šoli, ampak v domači hiši. Priprosto,

Kako je Dušák v norišnico prišel.

Kaj le bode z Dolarjem, v njegovi glavi ne more biti vse v redu, menili so Zagorčani.

Odkar so mu pomrli vsi otroci in žena, postal je ves drugačen. Nekdaj je štedil (šparal), kar se je dalo, zdržaval se tobaka in obrnil vsak krajcar desetkrat, predno ga je izdal; sedaj pa zahaja rad v oštarije med pošteno in veselo družbo, privoši si dobre cigare, a denar se mu ne smili več.

Ta sprememba pa še ni posebno razburila zagorskih duhov, saj je imel lepo premoženje. Toda ko je zažgal Gospodarja, katerega je že dolgo časa prebiral in si naročil Štajerca, ko ni hotel bogatemu župniku več dajati bire, ko je daroval ubogi vdovi Cilki, ki ga je prosila za bolano prase, brejo prasico, ko je oblekel nekega pohabljenega berača od pet do glave, ko je daroval po povodnji poškodovanim voz žita in celo kopico sena, majalo je vse z glavami. Najbolj glasni so bili seveda njegovi sorodniki, češ: vse bode zapravil in razdaval in nazadnje moramo še mi norca rediti.

Kaj je storiti? Kaj družega, kakor v norišnico z njim! Šli so k županu in se tiho zmenili. Dušák, velik in močen človek, ki je bil že večkrat v Gradcu, ga bode peljal v Feldhof. Zato so očka župan napisali to-le pismo: Juriju Dolarju posestniku tukaj se hudo meša. Vse je že zapravil, svinje, žito, seno ni pred njim več varno, in še celo gospoda župnika noče več ubogati. Zato zagorska občina prav lepo prosi, da bi tega nevarnega človeka v norišnico zaprli. Podpis in pečat — in dosti je.

navaden kmet ali delavec pa svojih otrok ne more učiti doma, ker k temu mu primanjkuje časa, posebno pa potrebnega znanja.

Gospod Kočevár je toraj zavsem povdarjal le to, kar „Štajerc“ vedno in vedno povdarja in terja. Prav lepo gospod Kočevár, toda vsega pa še vendar ne poveste, kar si mislite, to ste sami nekomu rekli. —

Kot poslednji govornik je nastopil predsednik društva „Sloge“ v Ormožu, g. dr. Omulec. Ta se je takoj spravil nad nemške šole ter po njih hudo udrihal. Zaletaval se je tudi v napredno misleče stariše itd. Dolgo je jecljal in iskal besedo za besedo in komaj se je izkobacal iz vidne zadrege; Na svojo srečo se je namreč spomnil, da ima v žepu nekaj od svojega pisarja spisanih resolucij, katere se je namenil na tem zborovanju prečitati ter jih „odobriti pustiti“, kar se je z navdušenostjo tudi zgodilo, pa ta navdušenost je bila hladna kakor dež, ki je začel v tem času na ormožko „Slogo“ kapljati. Zavela toraj „Sloga!“

Večina tega, kar se je na tem zborovanju slišalo, bilo je mlatenje prazne slame in pa volilcem „pesek v oči.“ Kako zamore sploh o svojem delovanju poročati kak poslanec, ki se sej državnega zbora sploh ne udeležuje, temuž z nemirnimi svojimi tovariši popira obstrukcijo čeških puntarjev, ki na vse mogoče načine zabranjujejo vsako vspešno delovanje državnega zbora? Kako se predrzne pred svoje volilce stopiti poslanec, ki se med zasedanjem državnega zbora potepa po drugod, namesto da bi se v zbornici potegoval za vzboljšanje stanu svojih volilcev? Stopiti bi moral pred nje le s skesano vestjo, moliti grevengo, ter jih prositi odpuščanja za svojo malomarnost in brezbriznost, — da ne rečemo goljufijo. Poslanec, ki ne izpolnjuje svojih poslaniških dolžno-

Zvečer istega dne je v krčmi Dušák pripovedoval, da se hoče peljati v Gradec. Sam cesar pride tja, in pet vojaških godb mu bode igralo. To bo veselje! Razun tega je v Gradcu na dan sv. Katarine velikanski sejem, kjer se dobijo najboljše stvari zelo po ceni, a kdor hoče kupiti razno staro ropotijo, dobi jo skoro zastonj.

Dolar je pazljivo poslušal ter si mislil: v Gradcu še nikoli nisi bil, svojega ljubega cesarja še nisi nikdar videl, vojaška muzika bi tvojim ušesom dobro dela, in za naše ubožne bi lahko za zimo nakupil stare obleke, zato pa pojdi s ti dolgo, čebljivo preklo.

Ko je jenjal Dušák govoriti, ponudil se mu je takoj za spremljevalca.

Druzega dne popoldne ju je že vlekel sopihajoči „lukamatija“ proti Gradcu. Bilo je že mračno, ko sta izstopila. Dolar jo je najprej hotel mahnuti v bližnjo veliko gostilnico, da bi potolažil želodec, privezal žejno dušo in si naročil posteljo. Pa Dušák mu je branil, rekoč: „Nikar ne hodi tu notri! V gosposkih oštarijah tujemu človeku, posebno ubogemu kmetu, z velikimi računi kar oderejo kožo. Ugogaj me in pojdi z menoj iz mesta v kako kmetško krčmo, kjer nama za majhen denar pošteno postrežejo!“

Trmast človek ni bil Dolar nikdar. Zato je s svojim tovarišem korakal po cesti proti jugu. Le malo predolga se mu je zdela pot. Pa še tudi dolg čas mu je minil, ker ga je vedel sosed s svojim gladkim jezikom potolažiti.

Ura je ravno odbila šest, ko sta prišla pred neko veličansko hišo. Med tem, ko je šel Dolar na stran, smuknil je

stij, slepari svoje volilce, davkoplačilce, ker vleče delo plačo za nekaj, kar je obljubil, pa ni storil! Kako pa se vendar pravi človeku, ki svojih obljub, svoje dane besede ne drži, oziroma izpolnjuje? Dr. Ploj ma zavsem okoli 16 tisoč kron plačila, povrhu pa je tako bogato, toda n e m š k o ženo, ki mu je prišla čez 2 milijona kron dote. Zakaj pa ni vzel tako slovensko dekle ali vdovo od Marijine družbe, ki tako rade zahajajo k njegovim govorom), med katerimi je vendar dokaj fletnih in poštenih žensk. Zdaj pa, ko je dobil tako „čudno“ bogato soprogo, bi vendar lahko svojo plačo slovenskim davkoplačilcem „senkal“. Vsi ormožki davkoplačilci spravijo komaj veliko davka skupaj, da se s tem denarjem plača dvorni svetnik, dr. M. Ploj. Ali bode, volilci ormoškega okraja, še v prihodnje zaupali možu zastopati Vas v državnem zboru, možu, ki se spomni, da le ob času volitve in k večjemu še tudi na kakem zborovanju, tedaj pa, ko bi se imel za Vaše pravice, za Vaš blagor potegovati, tedaj ste mu „aus dem Herzen, aus dem Sinn — in der schönen Stadt Wien.“

„Štajerc“ se gosp. dr. Ploja ne bode ustrašil, ako bi tudi postal svetovalec vseh dvorov na svetu. Njegovo rentičenje in psovanje je le dokaz njegove dušne onemoglosti, o kateri je „Štajerc“ že večkrat pisal ter mnogokaj poročal o nepresegljivih zaslugah „čudnega“ državnega poslanca g. dr. Ploja, ki naj bi bil uverjen, da bode „Štajerc“ tudi v prihodnje pridobil pozornost na njegovo delovanje obračal ter ormožkim volilcem pesek iz očíj brisal.

Konečno še svetujemo g. dr. Ploju, naj vstopi v slovensko šolo ter se nauči slovenščine, da ne bode se spet na kakem zborovanju s svojo „dušno slovenščino“ osmešil.

ak v poslopje, a se hitro vrnil s kislim obrazom.

Na nasprotni strani ceste stala je lična krčma in v njo so trenila Zagorčana. Sprejeli so ju prijazno in jima postregli krompirjevo pečenko in ljutomersko starino.

Pri izvrstni kapljici bi bil Dolar pozabil na dolgo pot, ki se ne bili pri sosednji mizi gosti pogovarjali o norišnici. Ko je v Gradec zdela se mu je nekako čudna, zdaj pa se je naenkrat zasvetilo v glavi.

Začel je tovarisu pridno nalivati in hvaliti ljutomercana: „Dušak, le pij! To ti je vinček! Še angeljci bi ga pili, če bi imeli. Celó življenje ti bodem hvaležen, da si mi postal to oštarijo. Le krepko ga potegni! Danes plačam jaz, če bo celo vedro.“

Dušak ni bil nikdar sovražnik dobrega vinca, posebno pa ni nič veljalo. Zato ga je pridno srkal, misleč sam pri sebi: zakaj bi ga ne pil, saj je zastoj? Samo paziti moram, da norec česa ne izbleknem.

In resnično ni sosedu ničesar izdal. Pač pa mu je zlezla na čelo kapljica v glavo in jo pritiskala navzdol. Ob polu noči ga je premagala, kajti naslonil se je z lahti in glavo na mizo in začel vleči dreto.

Iz aržeta njegove suhnje je lukal kos belega papirja. Zato ga je potegnil iz žepa in ga pogledal. — „Županov podpis, kaj le neki pomeni to?“ mrmra tiho in jame od začetka. „Juri Dolar, to se pa tiče tebe! Ta je pač v norišnico me hočejo spraviti, da bi pograbili moje premoženje. Ej, ej, kako pametno! Morebiti je norec še bolj pameten. Poskusimo! Lahko noč Dušak, zdaj grem, imam noč pot!“

Romanje s politiko.

Da smo v naši 13. številki prirediteljem takozvanega „romanja“ v Brezje na Kranjskem sleparstvo očitali po vsej pravici, pokazalo se je sedaj prav jasno. Klerikalni listi sami zdaj imenujejo to potovanje politični mladeniški shod, katero so poprej po hinavsko krstili „romanje k Devici Mariji na Brezje.“ Mi, kakor tudi vsak pameten in razsoden človek, smo to lumparijo takoj spregledali in spoznali, in zato se nismo obotavljali dobrodušno toda klerikalnim zapepljivcem le preveč zaupajoče slovensko ljudstvo pred tem političnim pohajkovanjem svariti. Mnogoterih se je naše svarilo sicer prejelo, pa zaslepljenih siromakev, stoječih pod farško komando, od tega koraka vendar nismo mogli odvrniti. Pa saj se za te tudi ne brigamo, škoda bi bilo za trud in za vsako kapljo črnila, ki bi jo v ta namen porabili.

Prišlo je baje toraj precejšno število „nadebudnih mladeničev,“ ki so večinoma posamič štel 50 do 70 let svoje starosti, in tudi precej otrok. Najbrž jih imenujejo njihovi voditelji gledé njihove pameti oziroma izkušenosti mladeniče, ker po njihovi starosti jih vendar nobeden človek, ki lekolikaj vidi in ima normalno pamet, ne bode za mladeniče spoznal. Nasprotno pa spet lahko rečemo, da je tudi tukaj pokazal svojo resničnost in veljavnost pregovor, ki pravi, da starost nikogar pred neumnostjo ne obvaruje. Bodi toraj vsakemu svoje!

Rojaki zapomnite si to, da klerikalnih šuntarjev nikoli ni dobro poslušati, ker oni vam nigdar ne nameravajo kaj dobrega storiti, temuč gledajo le na to, da ima svet o njih kaj govoriti in pa da napravijo pri vsakej priložnosti svoj „kšeft“. Glavni smoter jim je politika. Da si zamorejo k svojim političnim shodom vsaj nekaj ljudstva skupaj nagnati,

Vtaknil je županovo pismo v svoj žep in letel naravnost v norišnico. Zvonec pri vratih je vlačil in stresal, kakor da gori ves Gradec.

Služabnik ga je hotel napoditi, ker je bilo že prepozno. Toda Dolar se ni dal odpraviti. Prišel je uradnik, in njemu je nato v eni sapi pravil: „Pripeljal sem zelo nevarnega norca. Tu imam pismo od župana. Strašansko delo sem imel, predno sem ga spravil semkaj. Zdaj spi v oni-le krčmi. Le hitro po njega, dokler se ne prebudi!“

„Ali je hud?“ vprašal je uradnik.

„Pa še kako hud je! In moč ima za dva stara medveda. Je pač križ s takim siromakom!“

„No, hodemo videti“, dejal je zopet uradnik in poslal štiri hlapce v krčmo, kjer so spečega Dušaka vrgli na klop, ga zvezali in odnesli iz hiše.

Ko se je od straha malo zavedel, imeli so ga že v norišnici. Zapazivši, kje da je, začel je razbijati in kričati: „Mene hočete v norišnico zapreti? Jaz nisem Juri Dolar, jaz sem Miha Dušak! Oni je pravi! Ali ne vidite, ljudje božji da nisem nor?“

„Tako se izgovarja skoraj vsaki, katerega semkaj pripelejo“ so mu odgovorili in ga zaklenili v sobo.

Čez dva dni prišel je Dolar domu. Pri županu se je oglasil najprej in mu rekel: „Dušak te lepo pozdravlja! — Ne glej tako pisano! Zakaj tako sramežljivo gledaš kakor mlada nevesta? — Svetujem ti, da prihodnič, kadar zopet pošleš kacega norca v norišnico, najmeš pametnejšega spremljevalca, ali pa da pošleš bolj norega norca ko tokrat.“